A csend ajándéka

Indián asszonyok bölcsessége

A világ szépségéről s az élet titkáról

A csend ajándéka

Indián asszonyok bölcsessége

A világ szépségéről s az élet titkáról

Fordította: Simon Márta

Tartalom

EZ AZ ASSZONYOK IDEJE

Olyan erők munkálkodnak, amelyekről a legtöbben közülünk nem akarnak tudomást venni... Asszonyi mivoltomban szólok, mert ez az asszonyok ideje, az asszonyok kora. Megvannak a magunk próféciái, s ezeket a dolgokat közhírré kell tenni.

Asszonyi mivoltunk teszi lehetővé a spirituális párbeszédet. Nem vagyok férfiellenes. A cselekvés férfidolog. A termelés férfidolog. De egyensúlynak kell lenni. Ha a szelíd belső hangra hallgatunk, akkor vagyunk kiegyensúlyozottak. De vigyázz! Két hang létezik; ez már csak így van. Hallgass mindig a jobbik hangra, arra, amelyik szelídebben szól. A másik sötét, megpróbál uralkodni, s olyan dolgokra rávenni, amely mérget táplál, önzővé akar tenni, s bánt. Mindenkinek, aki erre a világra születik, van egy feladata, s vannak bizonyos erők, amelyek útján vezérelik, hogy sikerrel járjon. Hogy ezt a feladatot legtisztábban kifejezésre juttathasd, ahhoz testileg és lelkileg együtt kell működni a szellemmel.

Idős indián asszony, aki nem akarja megnevezni magát

Ez az asszonyok ideje. Az asszony megmutatja nekünk, mit érzünk. Ha a környezetemben lévő asszonyokat megnézem, szomorúságot, s valami búskomorságot látok bennük. Ezek az asszonyok érzik, amit a Föld érez - a Föld szomorúságát és búskomorságát gyermekei mostani életvitele miatt. Az asszonyok ezt érzik; ez az érzés ott él a szívükben, erősebben, mint a férfiakban, mert a férfiak mindig el vannak foglalva valamivel. A

férfiaknak el kell ismerniük, hogy bennük is van egy női lélek, s itt az ideje, hogy ugyanazt érezzék, mint asszonytársaik.

El kell ismerni az asszonyokat. Hitelt kell adni az asszonyok szavának. Az asszonyok meg fogják mutatni magukat. A világ vagy felfigyel rájuk, vagy nem, de az érzés olyan erős, hogy az asszonyok megmutatják magukat, s hangot adnak érzéseiknek. Akár akarják hallani, akár nem, ez így lesz, mert ennek így kell lennie. Eljött az idő.

Wickie Downey, *Tewa*

Azt mondta, bajban van a Föld, bajban van a földrész, s hogy a mi a földünkön, a Teknősbéka szigetén* baj van az egyensúllyal. Azt mondta, hogy az erőszakos, agresszív, analitikus, intellektuális, felépítő, aktív energia nagyon túlsúlyba került az asszonyi befogadó, tápláló, magát megadó energiával szemben. Azt mondta, ki kell egyenesednünk és meg kell találnunk az egyensúlyunkat. S mivel elveszítettük az egyensúlyunkat, nagyobb súlyt kell fektetnünk a megadásra, arra, hogy képesek legyünk befogadni, adni, táplálni. Asszonyként szólt hozzám, s az én feladatom, hogy ezt az üzenetet elsősorban az asszonyoknak továbbadjam. De nemcsak az asszonyoknak van nagy szükségük rá, hogy ily módon megerősödjenek; mindnyájunknak egyformán szükségünk van erre, úgy a férfiaknak, mint a nőknek. Az asszonyok beleszülettek ebbe a térbe. Nekünk természetesebb a befogadás, a táplálás. Az asszonyok testi felépítése is ezt hangsúlyozza. Mégis még a mi asszonyainknak, a mi társadalmunkban is nehezére esik ezt a feladatot teljesíteni. Egyikünk sem tanulta meg, hogyan kell egyszerűen engedni, hagyni, hogy ez a dolog megtörténjen. Tudjuk, hogyan kell valamit megtennünk, tudjuk, hogyan állítsunk elő valamit, hogyan készítsünk el valamit, tudjuk, mit hogyan kell megpróbálni. De hagynunk kell, hogy nyitottak legyünk, meg kell adni magunkat, szolgálnunk kell. Mindezekről a dolgokról szinte semmit sem tudunk. Még azt is mondta nekem, hogy elsősorban az asszonyoknak kell megtalálniuk azt a helyet, a saját helyük erejét, és hogy az egész társadalomnak, úgy a férfiaknak, mint a nőknek szüksége van erre a

kiegyenlítődésre, hogy magunkat is kiegyensúlyozott állapotba hozhassuk.

Brooke Medicine Eagle, *Nez Percé* és *Sioux*

[*] *Az észak-amerikai indiánok mitológiájában Észak-Amerika elnevezése (A ford.)*

A férfiak a belső körben ülnek, az asszonyok mögöttük.

Az asszonyok ugyanannyit tudnak, mint a férfiak, s gyakran kérnek tőlük tanácsot.

Az asszonyokat mindig érdekli, mit csinálnak a férjeik, gondolataikat ez foglalkoztatja.

Sarah Winnemucca Hopkins, *Paiute*

Akkor is tudtam, és most is tudom, hogy amit mi ezen a szigeten őriztünk, az nem tökéletes. A tudás szét van szóródva, de ha tudásunkat minden asszonnyal megosztjuk, a szétszóródott részek újra egyesülhetnek. S azok, akik békére, bátorságra, igazságra és szeretetre vágynak, rá fognak jönni, hogy ezek a dolgok mindnyájunkban megtalálhatók, s hogy ezt a tudást az asszonyok igazsága táplálja.

Nootka indián asszony

Mennydörgő-Asszony vagyok, Zengő-Asszony vagyok,
Pók-Asszony vagyok, Kolibri-Asszony vagyok,
Sas-Asszony vagyok, magas Sas-Asszony vagyok,
A forgószél Forgó-Asszonya vagyok,
Szent-Elvarázsolt-Hely Asszonya vagyok,
Üstökösök Asszonya vagyok, igen, Jézus Krisztus mondá,
Ős-Asszony vagyok, igen, Jézus Krisztus mondá.

Marig Sabina, *Mazateka* sámánasszony

Intuitív erőid a Holdad idején a legerősebbek, mert ez a tisztulás ideje, s a régi eltávozik belőled. Ez alatt az idő alatt a Hold-kunyhóba mész, ahol csak azt csinálod, amit szeretsz. Egyik testvéred gondoskodik a gyerekeidről. Nem főzöl a férfinak, mert a táplálék összes élő energiáját felvennéd, s magadba szívnád... Ezért nem hagyják a gyógyító sámánok sem, hogy megérintsd őket, mert elvennéd az erejüket, energiájukat. Nem veszel részt a gyógyítási ceremóniákon, mert a ceremónia ereje csak beléd áramlana. Egy asszony képes volt arra, hogy boszorkányos varázzsal megejtsen egy férfit, ha Holdjának idején hált vele, elvette tőle az erejét s megzavarta az elméjét. Az asszonyok a Hold-kunyhóban álmodtak, s a rákövetkező nap reggelén, amíg az álom frissen emlékezetükben élt, azonnal vagy egy sámánhoz, vagy a falu főnökéhez kellett menniük, hogy elmeséljék neki álmukat, mert ezek az álmok vezérelték az embereket.

Oh Shinnah Fastwolf

Az vagy, ami az édesanyád.
A világot, s minden létező dolgot az édesanyád szemével látsz.
Amit később az apáktól tanulsz, az valami más.

A kultúrák láncolata asszonyok lánca, akik a múltat összekötik a jövővel.

Shirley Hill Witt, *Mohawk*

Mi, akik a hagyományaikat őrző indiánok közé tartozunk, igyekszünk a hagyományaink szerint élni, ez a szertartásaink lényege.

A legtöbb ember soha nem kerül kapcsolatba a szellemmel, mert nem jutnak túl a testen. Ez bizony nagy kár.

Mások nem jutnak túl az észen, a dolgok logikáján.

A szellemi túl kevés táplálékot kap, de ettől még létezik. Az asszonyok tudnak a létéről. Néhányan kezdik megérteni, s elismerni a szellem létezését. Jobb lenne, ha Ti, férfiak is több megértéssel viseltetnétek iránta!

Amíg a szellemiségről nem veszünk tudomást, addig sok szerencsétlenség, háború, az élvezeti cikkekkel való visszaélés számos formája, igények, vágyak, éhség és szeretetnélküliség kísér bennünket. Az erőszak mindenféle formája létezik az emberek között, az állatok, a Föld és az egész teremtés ellen. Mindezek a nehézségek hosszú távon mély sebeket okoznak.

Mindenkinek megvan a maga útja. Mindenkinek! Ahhoz, hogy a saját utadat járhasd, meg kell értened az összefüggéseket, szeretetet és tiszteletet kell táplálni magadban. Ha letérsz erről az útról, fájdalom és

zavarodottság lesz a részed, teljesen mindegy, hogy egyébként mit teszel. Ugyanez érvényes egy egész országra, mind az egész világra. Ma ezen a ponton állunk. Nézz körül, mi történik a világban.

A dolgok változnak. Ez az asszonyok ideje. Ebben bizonyos lehetsz, eljött az asszonyok ideje, ha látják, ha nem. A befogadás korát éljük, s a befogadás asszonyi tulajdonság.

Idős indián asszony, aki nem akarja megnevezni magát

Mi, asszonyok fűzzük össze az igazság pillanatait. Újra hiszünk benne, hogy jogunk van a teljességre. Fekete, sárga és fehér testvéreink találnak egymásra, s az elszórt részekből megpróbálnak egészet alkotni. Csakhogy az általunk megmentett és megőrzött részigazságok nélkül nem tud kialakulni a teljesség. Az általunk őrzött igazság nélkül az asszonyok nincsenek felvértezve, pedig szükségük van a védelemre. Ha titkainkat továbbra is magunknak őrizzük, ezzel a Gonoszt segítjük az asszonyok szellemének elpusztításában.

Ezért testvéreinknek - valamennyi Nővérünknek - kezet kell nyújtanunk, s arra kell kérnünk őket, hogy osszák meg velünk igazságukat. Nem marad más választásunk, mint hinni abban, hogy az asszonyok az egymásnak átnyújtott ajándékot szeretettel és tisztelettel fogadják. Mindez gátat vet a Gonosz hatalmának, ahogy ez már máskor is megtörtént ezen a szigeten. Az egykor tiszta vizű folyóink most szennyezettek, a zöld erdőkkel borított hegyeink kopaszok, a tenger élet-halálharcát vívja. Ahol régen halak milliói úszkáltak, most egy szál sincs belőlük. S ez a hideg Gonosz műve. Utolsó kincsünk, ami megmaradt nekünk, ami megóv a Gonosz hatalmától az asszonyok titkos igazságai.

Nootka indián asszony

Aki önnön magát nem szeretheti,

senkit sem szerethet
Aki szégyenli testét, szégyell
minden élő elevent
Aki piszkosnak tartja testét,
el van veszve
Aki a már születése előtti
adományokat nem tiszteli,
soha semmit nem fog tisztelni igazán

Nootka indián asszony

INDIÁN ÉLETÜNK

Az idők kezdetén a szeretetből jöttünk. Mindnyájan egymás rokonai voltunk. A legendáink olyan időkről szólnak, mikor beszélni tudtunk az állatokkal, s az állatok megértettek minket, meg tudtuk értetni magunkat egymással. Valamikor az idők során már nem engedelmeskedtünk a parancsoknak, az egyetemes törvénynek, ezért többé nem értettük egymás szavát. S így egyre távolabb kerültünk a szeretettől.

Vickie Downey, *Tewa*

A régi időkben még ismerték a titkos szertartásokat, kimentek, s böjtöltek. Ez csak a férfiak szokása volt. A férfiakat több mindenre megtanították, mint az asszonyokat, de az asszonyok ott ültek, s hallgatták, mit beszélnek az öregek, s így tanultak ők. Manapság, amikor már alig akad férfi, aki ismeri ezeket a dolgokat, az asszonyok őrzik tovább a hagyományokat. Ha ők nem sajátították volna el, ha nem csenték volna el maguknak ezt a tudást a férfiaktól, valószínűleg teljesen feledésbe merült volna...

Agnes Cypress, *Seminole*

Immár öregasszony lett belőlem. A bivalyok s a feketefarkú őzek kihaltak, s a mi indián hagyományaink is csaknem kipusztultak. Néha

magam is alig tudom elhinni, hogy valaha én is a hagyomány szerint éltem.

A kisfiam a Fehér Ember iskolájában nőtt fel. Tud könyvet olvasni. Van egy farmja, s állatai vannak. A mieink között ő a vezér, segít nekünk a Fehér Ember útját járni.

Az én fiam jó hozzám. Már nem földkunyhókban lakunk, hanem kéményes házban, s a fiam felesége tűzhelyen főz.

De én nem tudom elfelejteni a régi hagyományokat.

Nyáron gyakran felkelek napkeltekor, s kilopózkodom a kukoricaföldre. S ahogy ott kapálok a kukoricaföldön, énekelek a kukoricának, úgy mint gyerekkoromban. Senki sem törődik ma már a mi kukoricaföldjeinkkel.

Néha esténként ott üldögélek, s nézem a nagy Missourit. Ahogy lemegy a nap, lassan leszáll az alkony a víz felett. Az árnyakban úgy tűnik, mintha újra indián falunkat látnám, ahogy a földkunyhókból felfelé kavarogva száll a füst. S a folyó zúgásában hallom a harcosok kiáltásait s a kisgyermekek kacaját, ugyanúgy, mint régen. Csakhogy ez nem több egy öreg asszony álmánál. S megint csak árnyakat látok, s hallom a folyó zúgását. Peregnek a könnyeim. A mi indián életünk, tudom, örökre a múlté.

Waheenee, *Hidatsa*

Amikor a hopi férfiak kimennek a kukoricaföldre aratni, először letörnek egy kis kukoricát - ezek a kis kukoricák a kisgyerekeket jelképezik.

A férfiak a kisbaba-kukoricát vigyázva hazaviszik, ahol már várja őket az anya. Minden anya megáldja a kis kukoricát, s aztán gyengéden belefekteti a kukoricás kosárba. Csak ezután mehetnek vissza a férfiak a többi kukoricát leszedni.

A kukoricát az asszonyok oltalmára bízzák; mindig is élőlényként kezelték a kukoricát. Az asszonyok így szóltak hozzá, akár az ember fiához, így beszéltek: "Nézzétek meg ezt a csodálatos kukoricát, nézzétek, milyen pompás színe van! S mennyi kukoricaszem van rajta!"

A hopi indiánok a kukoricát közeli rokonnak tartották - úgy, mint északnyugaton a lazacot; mi a Lazac Népének tartottuk magunkat. A préri-indiánok hasonló szoros életközösségben éltek a bivallyal.

Janet McCloud, a *Tulalip* törzsfőnök

Mások helyett dolgozom. Megpróbálom védeni azokat a növényeket, amelyeket még mindig felhasználunk, azt a vizenyős területet, ahol még mindig bölcsőnek, szoknyának, szandálnak való anyagot gyűjtünk. Ez nehéz munka. Még a rendőrség sem tudja megvédeni a területünket. Ezért olyan nehéz nekem egymagamnak védeni ezt az egész területet.

Azt mondják az emberek: nem esik az eső, szárazság van. Istenem, ha összegyűjteném az én könnyűimet, bizony nem volna szárazság.

Annyi könnyet hullattam, hogy azzal még a Santa Ynez folyót is megáraszthattam volna, hogy hozza vissza a régi időket, a Nagyapám világát.

Juanita Centeno. *Chumash*

A régészek, a múlt vallatói meg akarják találni az indiánok lakta terület határát. Az indiánok nem ismertek határokat. Szabadok voltak.

Jobb szeretném, ha csillagos égből lenne a házam teteje, s a föld lenne a padlója, inkább élnék egy fa alatt, s kosarat fonnék, vagy tenném, amit mindig tenni szoktam. Egyetlen kívánságom, hogy szabadabbak legyünk, s kimehessünk a dombokhoz és a hegyekhez, hogy ott eltölthessünk egy napot. Csak azért, hogy visszaidézzük annak emlékét, milyen volt, amikor még ott éltünk.

Juanita Centeno, *Chumash*

Ha végighajtok egy úton, gyakran eszembe jut: "Milyen lehetett itt száz évvel ezelőtt?"

Ha elmegyek a Niagara-vízeséshez, ott ülök és arra gondolok: "Kétszáz évvel ezelőtt, ha indiánok jártak erre, egyszerűen leültek egy fára vagy a partra, s nekem most betonon kell ülnöm." Mindenütt csak épületek. Képzeld el, mennyivel szebb volt minden, mielőtt mindezt ide építették.

Minden reggel kijövünk ezen az ajtón, s Föld Anyára lépünk, tudjuk, hogy ez mindig megmarad nekünk. Azért járhatunk a Földön, mert tudjuk, hogy nem a miénk... A mi feladatunk, hogy vigyázzunk rá.

Jill, *Seneca*

Én mindig azt mondom, amit szívem szerint igaznak tartok. Erről van szó. Ha ezt mindenki megértené, tudnák, hogy érzem magam. Ha más emberek megőriznék kultúrájukat, s aszerint élnének továbbra is, ismernék ezeket a dolgokat.

Néha azt mondják rólam, megint indiánt játszom. Ó, de szomorú is ez! Nem hiszem, hogy indiánt játszom, vagy úgy kellene viselkednem, mint egy indián asszonynak. Indián vagyok. Ilyen vagyok. Az vagyok, aki vagyok. És büszke vagyok.

Mary Leitka, *Hoh*

Erős, hatalmas asszonyok vagyunk. Pók-Asszony erős volt, Első-Asszony erős volt, Changing Woman nélkülözhetetlen volt.
A hagyományunk felszabadíthat bennünket ez alól a korlátozó kultúra alól. Keljünk át a kölcsönkért kultúrák folyóján!
Hadd éljünk egyetértésben s együttműködésben!

Navajo indián asszony

Egy népet nem lehet leigázni addig, amíg asszonyaik szíve ellenáll.
De azután mindennek vége.
Mindegy, bármilyen bátrak is legyenek harcosaik, bármilyen erősek is legyenek fegyvereik.

Cheyenne szólás

Az Idő Tüze vagyok én,
Végtelen Oszlop, amely túlél a Halálon,
Egy legyőzhetetlen nép támasza vagyok.
Eltévedt harcosok Vezérlő Csillaga vagyok,
Tízezer haldokló gyermek Anyja vagyok én,
Az Idő Tüze vagyok én -
Indián Asszony vagyok!

Niki Paulzine

VALAMI BÖLCSEBB NÁLAD

Honnan tudnánk, hogyan éljünk, ha nem hinnénk valamiben, ami nagyobb nálunk? Ki tanítana meg bennünket az életre? Ki mondja meg a fának, mikor jön el az ideje, hogy kisarjadzanak a levelei? Ki mondja meg a rigóknak, hogy meleg lett, s újra észak felé repülhetnek? A madarak és a fák hallgatnak valamire, ami bölcsebb náluk.

Gyakran üldögélek egyedül a sivatagban, elnézem a liliomokat s mindazt a sok szép rózsaszínű kis virágot, s azt kérdem magamtól: "Ki mondta Nektek, hogy tavasz van, s hogy virágozzatok?" Csak gondolkodom és gondolkodom, de mindig ugyanott lyukadok ki. Az, ami nagyobb nálunk, megtanít minden élőlényt arra, mit csináljon. Olyanok vagyunk, mint a virágok. Élünk és meghalunk, és magunktól semmit sem tudunk. De az, ami nagyobb nálunk, megtanít bennünket -, megtanít bennünket, hogyan éljünk.

Chiparopai, *Yuma*

Minden, minden és minden egyes dolog fontos.
És semmi, ami jó, nem megy gyorsan.

Sikwalxlelix, *Bella Coola* javasasszony

Ha a feszültség és a nyomás eluralkodik rajtam, olyankor lemegyek a folyóhoz. Énekelek. Sírok és imádkozom, beszélek Anyámmal s Nagyapámmal, egyszerűen csak ennyit mondok: "Adjatok erőt."

Gyakran, mikor ott ülök, arra száll egy sas, és átrepül a folyón. Leül közvetlenül velem szemben a folyó túlpartján egy fa ágára. Erre én azt

mondom: "Mindig itt vagy, ha szükségem van rád. Mindig tudod, mikor kell jönnöd."

Ez aztán igazán megnyugtat és erőt ad.

Mary Leitka, *Hoh*

A Nagy Tenger mozgásba lendített, elindított.
Sodor magával, mint algát a folyó.
Az Égbolt s a Hatalmas Lég szárnyára kapott,
rezgetik bensőmet, magukkal ragadtak,
Örömtől reszketek.

Uvavnuk, *eszkimó* sámánasszony

Mindig abból indulnak ki, hogy a Teremtő hímnemű személy, pedig nem tudunk erről semmit, a hagyományainkban nincs szó róla, hogy hímnemű vagy nőnemű ez a lény. Ott csak az áll: valaki vagy valami megteremtett bennünket. Hogy ki vagy mi volt, az titok.

Mindig azt mondták nekünk, sok minden van, amit nem muszáj tudnunk, szétrobbanna a fejünk, ha mindent tudni akarnánk. Ez így igaz, nemde?

Egy dolog azonban mindenki számára nyilvánvaló, hogy a Teremtő nagy szeretettel és együttérzéssel hozta létre teremtményeit.

Audrey Shenondoah, az *Onondaga* klán anyja

A mi tudományunk olyan. hogy az ember kimegy az erdőbe, ránéz egy fára, s így szól: "Ez jó fejfájás ellen; ha fáj a fejed, ezt használd."

Már nem sokan vannak, akik ezt tudják. S ez szomorú. Én szívesen megtanulnám mindezt, de valóban senki nincs, aki megtanítana rá. Ez a mi tudományunk.

A számtan nálunk azt jelenti, hogy megfigyeljük a csillagokat és a hold járását, abból magyarázzuk, melyik holdállás mit befolyásol. Megvan nekünk a saját számtanunk, s a saját tudományunk, de a gyerekek mit sem hallanak már erről.

Renee, *Seneca*

Azt mondhatnánk, hogy a nem-indiánok vallása kívülről jött, mint Istenük, aki valahol ott fenn van az égben az ő Királyságával, s az emberek idelent megpróbálnak feljutni hozzá.

Az indiánok elgondolása szerint Te vagy az Isten. Az Isten Benned van, Ő a Te részed. És ez nálunk az Élet kezdete, a Teremtés pillanata. Ezt hordozzuk magunkban.

Vickie Downey, *Tewa*

Minden, amit cselekszünk, a mi Erdőnkhöz kapcsolódik.
Ha valaki meghal a közösségünkben, levágjuk a hajunkat, és beletesszük egy fába.
Régen a halva született gyermekeket egy fába temették.
Történetünket a Fák őrzik.
Egész vidékünk Szent.

Loretta Pascal, *Lil'wat*

Egyesek azt mondják, csak az ember érezhet büszkeséget, félelmet és örömet, de akik a Tudás hatalmában vannak, azt mondják, minden élő, eleven.

Talán nem így, mint mi, emberek; minden a maga módján eleven, hiszen nem vagyunk egyformák.

A fák külső megjelenésükben, élettartamukban, időben és tudásban különböznek tőlünk, mégis élők. Ugyanúgy, mint a sziklák és a víz.

És mindnyájuknak vannak érzései.

Nootka indián asszony

Ha bizonyos dolgokat nem értünk, az még nem jelenti azt, hogy ezek a dolgok nem léteznek.

Sok ember számára egyszerűen nem léteznek azok a dolgok, amiket nem értenek vagy nem ismernek.

Én azt mondom, sok minden lehetséges. Ha valamit nem ismerünk, az még nem jelenti azt, hogy az a valami nem is létezik. Egyszerűen csak nem ismerjük ezt az állapotot.

Cecília Mitchell, Mohawk

A JÓ ÉLETRŐL

Örvendjetek, örvendjetek, örvendjetek...
Örvendjetek, legyetek gond nélkül,
Nézzetek a világra,
Szép a világ.

Maria Sabina, *Mazetka* sámánasszony

Mindnyájan egyazon szinten vagyunk. Nem vagyunk különbek, mint odakünn egy hangyaboly. Nem vagyunk különbek náluk, és ők sem különbek nálunk. Hálát kell adnunk... Ha nem adunk hálát, elveszi tőlünk a Teremtő, amink van.

Jill, *Seneca*

Van a nyelvünkben egy szó, aminek két jelentése van.

Az egyik jelentése *hallgatni valamit,* a másik pedig annyi, mint *helyesen viselkedni.* Ha helyesen viselkedünk, hallgatunk valamire, és ez azt jelenti, éberek, tudatosak vagyunk. Tudatában vagyunk mindannak, ami a környezetünkben történik. Gyakoroljuk az észlelésnek ezt a módját. Miközben mindig arra hallgatunk, ami körülöttünk történik, mégpedig nemcsak a fülünkkel, de a szemünkkel is, megfigyeljük a dolgokat. Szellemünkkel mindig tudatosítanunk kell, ami történik. Ezt pedig gyakorolnunk kell.

Vickie Downey, *Tewa*

Kutatjuk az életet. Az életünk maga a kutatás. Mindent és mindenkit kutatunk, még a legparányibb rovart is.

Mint nemrégen, amikor feltűnt, hogy a hangyák reggel bejönnek a házba. Mit jelenthet ez? Kutatjuk az okát. Megfigyeljük a hangyákat, a méheket és a fákat.

Életünk minden másodpercében kutatjuk a bennünket körülvevő dolgokat. A zajokat. A zenét. A mi kultúránkon kívül hiányzik az emberekből ez a tudat. Arra kell törekednünk, hogy visszahozzuk ezt a tudatot. Ez csupán azt jelenti, hogy harmóniában élünk a szellemmel. Az embereknek manapság újra ki kell fejleszteniük magukban ezt a tudatot.

Vickie Downey, *Tewa*

Többféle út vezet az Élet utáni Életbe,
Többféle módon lehet szeretni,
Többféle módon lehet egy másik emberben önmagad másik felét megtalálni,
Többféle módon lehet az ellenséget legyőzni.

Nootka indián asszony

Az igazi indián filozófiája szerint indiánnak lenni egyfajta tartást, szellemi állapotot jelent; indiánnak lenni egyfajta létállapotot jelent, amit az ember a szívében hordoz. Ez azt jelenti, hogy a Szív szavát követed, s mintegy energia-elosztóként működsz ezen a Bolygón; ez azt jelenti, hogy hallgatsz a szívedre, az érzéseidre, a megérzéseidre, hogy eloszthasd az energiádat; hogy a Föld és az Ég hasonló energiáit mágnesként magadhoz vonzzad; s a szívedből - lényed valódi központjából - újra eloszthasd. Ez a mi feladatunk.

Számos filozófia beszél négy-öt különböző világról, s azt mondják, a Teremtő minden egyes világnak egyazon egyszerű törvényt adta: hogy minden dologgal harmóniában és egyensúlyban kell élnünk, beleértve a Napot. Az emberek mindig újra és újra megtörték a harmóniát; mi is szétromboltuk ezt a harmóniát. És ismét nem voltunk erre rákényszerítve.

Ha nem állítjuk helyre újra ezt az egyensúlyt, több lehetőségünk nem lesz rá.

Brooke Medicine Eagle, *Nez Percé* és *Sioux*

A malomkő asszonyi szerszám. A malomkő védelmez bennünket és jó gondolatokat érlel, s vannak dalaink az őrlésre. Már három-négyéves koromban tudtam kukoricát őrölni, s nővéremtől ellestem a kenyérsütést is. Örömömet leltem ezekben a munkákban.

A tűz is hozzátartozik az étel előkészítéséhez. A tűz szent dolog, mert Földanya és a gondolat ereje lakik benne, s nekünk asszonyoknak erőt ad a tervek kovácsolásában.

A tűz segítségével így készítjük el táplálékunkat, s eszünk belőle. S attól nősz, ha elfogyasztod táplálékul, ami megterem, a kukoricát, amit a Szent Emberek örökítettek ránk.

Ruth Roessel, *Navajo*

Vannak asszonyok, akik azt hiszik, csak akkor lehetünk szabadok, ha olyanok leszünk, mint a férfiak. A természete szerint élő asszonynak ez nem válasz, mert ő tudja, hogy a férfiak és nők egyensúlyra teremtettek erre a világra, s mi lenne belőlünk, ha ezt az egyensúlyt megbontanánk? Csak körül kell nézni, hogy lásd, hová vezetett bennünket azoknak a férfiaknak a gondolkodása, akik ezt az egyensúlyt fel akarják bomlasztani...

A bennünket legelőbb felszabadító életmód a természetes élet, amelyre születtünk, meg kell találnunk azt a harmóniát, amelyről elődeink oly sokat tudtak. És mindenekelőtt új alternatívákat kell találni, igazi alternatívákat, nem pedig ennek a rendszernek újabb változatát, amely elevenen felfal bennünket.

Roberta Esparza

Mennyire vagyok boldog?

Számunkra ez a legfontosabb kérdés az életben.

Egy indiánnak nem attól függ a boldogsága, mennyit keres vagy milyen társadalmi funkcióban van, hanem egyes-egyedül attól, hogy milyen boldognak érzi magát.

Beryl Bue Spruce, *Pueblo* indián asszony

GYERMEKEK, MILY BECSESEK

A tisztelet alapvető fontosságú dolog. Minden ember fontos, de a gyermekeidet s az öregeket nagyon meg kell becsülni, mert pótolhatatlanok. Azt a tudást, amelyet ők adhatnak néked, sehol máshol nem kaphatod meg.

A gyermekek a legnagyszerűbbek. Más szemmel nézik a világot. Még romlatlanok. Nekünk azt tanítják, hogy a terhes asszony az első három évben ne ragaszkodjon annyira a gyerekéhez. Ez alatt az idő alatt a gyermek és a Teremtő között még erős a kötelék. Az anya testében a gyermek még a Teremtő világában van. Még nincs *ebben* a világban. Az asszony ragaszkodik újszülött kicsinyéhez, miközben a gyermek még mindig a Teremtő közelségére vágyik. Ez megnehezíti a Teremtő dolgát, mert a gyermek hozzá tartozik. Ez a vonzódás olyan erős lehet, hogy a Teremtő visszaveszi az újszülött csecsemőt.

A kisgyermekek azért oly becsesek, mert bennük megvan még ez a szoros kapcsolat a Teremtő és a mi világunk között. Ezért olyan fontosak a gyermekek.

Nem a mi dolgunk eldönteni, hogy egy kisgyermek e világban marad vagy visszatér a Teremtőhöz. Neked csak az a dolgod, hogy törődj vele erőd szerint, de ha Ő úgy határoz...

Tara, *Seneca*

Hó! Nap, Hold és a Csillagok,
Ti valamennyien, akik
Az Égen jártok,
Hallgassatok ide!
Új élet lépett
Közibétek!
Egyengessétek útját!

Omaha imádság egy újszülöttért

Kicsi Gyermek!
Kis Édes!
Kicsi Lány!
Még Kisbaba,
Nemsokára magad
Játszol majd egy
Kisbabával.
Kicsi lány!
Kicsi Asszony, oly csodás!

Zuni bölcsődal egy kislánynak

Ott keleten, útjának delén,
Fekete Pulyka terjeszti ki szárnyát,
s megvirrad.
Fekete Pulyka Éjszaka
terjeszti fénylő szárnyát;
Fehér már a pirkadat,
Fekete Pulyka
széttárja farktollát;
Az Ég aranyló fényben úszik fölöttünk.
A Nap leküldi Sugarait,
Napfiúk táncolnak rajtuk
Sárga, csillogó cipőben.
Keleten Szivárvány nyújtózkodik,
A Hajnal leányai
Csillogó cipőben és sárga
Palástban
Táncolnak fölöttünk az Égen.
Fölöttünk izzani kezd a nap.

A *Mescalero-apacsok* leányavató éneke

Elindultál
a jó Földön
utadon;
Elindultál
jó mokaszinban
utadon;
Elindultál
szivárványfény-zsinóros
mokaszinban
utadon;
Elindultál
napfény-kötős
mokaszinban
utadon;
Elindultál
a bőségben
utadon.

A *Chiricahua-apacsok* leányavató éneke

Az üdvözülés gyermekei nem olyanok, mint a szokványos gyermekek. Legtöbbször leánygyermekek, de néha fiúgyermekek is jönnek ezzel a jellel a világra. Az üdvözülés gyermeke mindig olyan benyomást kelt, mintha idős lélek költözött volna egy új testbe. Az arca nagyon komoly, kivéve, amikor nevet. Olyankor bevilágítja a nap fénye a világot. Az ember egy ilyen gyermek szemébe néz és tudja, hogy a gyermek mindent tud, ami igazán fontos. Az üdvözülés gyermekei mindig kissé különböznek más gyerekektől. Hosszú, erős a lábuk, határozott a járásuk. Nevetnek, mint minden más gyermek, játszanak, mint minden más gyermek, és mégis mások, áldás van rajtuk, különösek, szentek.

Vigyázni kell rájuk, védeni kell őket, akár életed árán is. Erőt vehet rajtuk a szomorúság, de úrrá lesznek rajta. Elidegenedhetnek tőlünk, mert túllátnak és átlátnak ezen a valóságon. Kibírják, amit mások nem bírnának ki. Túlélnek ott, ahol más nem élne túl. Szeretetet éreznek akkor is, ha nem mutatnak szeretetet irányukban.

Egész életükben azon fáradoznak, hogy az általuk ismert szeretetet továbbadják.

Nootka indián asszony

Az én kicsi lányom
Világra jött, hogy
Vadrózsát szedjen.
Világra jött, hogy
Apró ujjaival
Lerázza a vadrizst
A bugájáról.
Hogy fiatal fenyők
Nedvét gyűjtse
Tavasszal.
Ez a Leánygyermek
Világra jött, hogy
Epret szedjen,
Feketeszederrel,
Bodzabogyóval, bivalybogyóval
Töltse meg kis kosarát.
Az én kicsi lányom
Vadrózsát szedni
Jött a világra.

Tshimshian bölcsődal

Ajjaj, jaj! Miért tetted ezt velem, gyermekem?

Hiszen hogy igyekeztem kedvedre tenni, mikor hozzám jöttél, hozzám, anyádhoz. Nézd, itt van minden játékod!

Miért hagysz el engem, Gyermekem?

Talán valamit nem jól csináltam, valami rosszat cselekedtem ellened, Gyermekem? Megígérem, hogy jobban csinálom, csak gyere vissza hozzám, Gyermekem. Csak arra kérlek, légy hamar egészséges, ott, azon a helyen, ahová most mész. És amint újra egészséges leszel, kérlek, gyere vissza hozzám, Gyermekem. Kérlek, ne menj el, ne maradj ott! Kérlek, szánj meg engem, szánd meg anyádat, Gyermekem!

Kwakiutl anya imája, aki elvesztette gyermekét

DALAINK EREJE

Elődeink úgy hitték, hogy a dalok a csend szülöttei, akkor keletkeznek, ha mindenki megpróbál a szépre gondolni.

A dalok akkor alakot öltenek az emberek szellemében, s a felszínre jönnek, akár tenger mélyéről a buborékok, amelyek a levegőre törekszenek, s ott szétpukkannak.

Így keletkeznek a szent énekek.

Eszkimó sámánasszony

Dalaink szavai, a szent gyökér visszhangja, a tökcsörgőben a kavicsok zörgésének visszhangja, a Peyote-legyező szarka- és légycsapótollai hangjának visszhangja, a vízdob pergésének visszhangja, s a vízi madarak rikoltásának visszhangja. Peyote adja az embernek a hangot s az éneket...

Mary Crow Dog, *Sioux*

Mozdul az Ég,
Ha ők énekelnek,
A Szellemek a Lazacról énekelnek.

Hullámzik az Ég,
Le s föl,
Dalolnak a Szellemek.

Megfulladtam
A Vízben,

Az Erő Forrásában,
Hogy gyógyítsak.

A Szellemek lecsaptak
Sas módjára,
Dalolva
Buktam én a felszínre.

Kihúzott engem,
Ő, aki a Szellemek
Erejétől Megszállottak
Megmentője.

Farkasszemet
Néztünk,
Belém költözött
A Sámán Ereje.

Ott állt egyenesen,
Középen,
Az erőforrás
Közepén.

A Szellem a
Kővé vált
Erő Forrásánál
Áll.

Mozdul az Ég,
Ha ők énekelnek,
A Szellemek a Lazacról énekelnek.

Hullámzik az Ég,
Le s föl,
Dalolnak a Szellemek.

Sikwalxlelix, *Bella Coola* sámánasszony

A dalokban van az erő.

Néha egyszerűen csak ott fekszenek az emberek, s azt mondják: "Nem jön a dal. Nem jön a dal. Nem jön a dal." Meg vannak bolydulva. Olyankor megkeresnek, eljönnek értem, én meg beszélek velük. Én akkor azt mondom, nem kell egyebet tenned, csak sírjál. Gondolj valami

nagyon rosszra, ami megesett veled, s ordíts a fájdalomtól. Akkor eljön hozzád a dal. Mindenkinek van saját éneke. A kiáltásotok a dal. Ha az Édesanyád után sírsz, van valami a jajveszékelésedben, ami előcsalja a dalt. Ki fog jönni belőled. És ha előjön, erőt ad néked.

Ethel Wilson, *Cowichan*

A dalainkon keresztül tartjuk a kapcsolatot a Szellemvilággal. Minden dal jelent valamit, és minden dal fontos.

A dalok segítenek rajtad, meggyógyítanak...

Segítségükkel másokon is tudsz segíteni. A dalokban van az erőd, s orvosságod.

A dal segítőtársad, ha munkáddal másokon segítesz. A dalok hozzátartoznak a gyógyításhoz, a segítségnyújtáshoz, mikor valakin segíteni tudtál, aki beteg volt, vagy a halálán volt.

A Nagyapám kapott egy dalt, amely segítségére volt lánya halála fölött érzett fájdalma enyhítésében. Három napra lement a folyóra, s egyszerre csak megpillantotta ezt a csónakot a fa tetején. Ebben a csónakban ül a leánya, s néhány férfi, akik fölmennek a magasba, föl a leány fölé, a fák fölé, a felhők fölé. A csónak átvitte őket a másvilágra. Szomorú dal ez, igaz. Ezt a dalt anyámtól kaptam. Mindig sírnom kell, mikor ezt énekelem, s olyan, mintha anyámat hallanám.

Ahhoz, hogy az Erőd, a Segítőd s a Dalod eljöjjön hozzád, elébe kell menned, hogy fogadhasd. El kell menned, s dolgoznod kell a hegyekben, a folyókban, hogy tiéd legyen ez az Erő.

Mary Leitka, *Hoh*

Nem tudom,
Vajon eljut-e a Mennyekbe
Az emberi hang.
Nem tudom,
Vajon hallja-e a Mindenható, mikor imádkozom.
Nem tudom,
Vajon teljesülnek-e vágyaim.
Nem tudom,

Vajon igazán meghalljuk-e
Az Öregjeink szavát.
Nem tudom,
Mi minden történik majd
A jövőben.
Remélem, Gyermekeim, hogy
Csupa jóban lesz részetek.

Pawnee asszonyok éneke

AZ ASSZONYI VARÁZSERŐ

Van egy erő, amely más, mint a mindennapok ereje. Ez az az erő, amely megtanította nekünk a lebegést, amelynek segítségével elhagyhatjuk a testünket, hogy énekes madár módjára szállhassunk, s ez az az erő, amely Öreg Asszonyt köddé változtathatja, hogy szél hátán lovagoljon, vagy Öreg Asszony által szóljon.

Ez az erő időtlen idők óta létezik, az itteninél több világban, az itteninél több Földön. Mint ahogy a tűz és víz, a hideg és a meleg, a puha és a kemény, férfi és nő egymás ellentettjei, úgy létezik a jó fajta erőnek is ellenpárja. Ez pedig a gonosz erő. Nem mindenki ismeri ezt a különbséget.

Nootka indián asszony

A mi világunkon túl létezik egy másik világ, messze, mégis oly közel, s láthatatlanul. És ott van, ahol Isten van, s ahol a Holtak vannak, a Szellemek és a Szentek, olyan világ, amelyben minden megtörtént már, s amelyben mindent ismernek. Az a világ beszél hozzánk. Saját nyelvezete van. Én tolmácsolom, amit mond.

Le tudok pillantani oda, ahonnan minden ered. Odáig tudok menni, ahol a Világ születik.

A szent gomba kézen fog, s elvezet abba a világba, ahol mindent ismernek. A szent gombák beszélnek hozzám olyan nyelven, amelyet megértek. Én kérdezek, s ők válaszolnak nekem. Amikor visszatérek az

utazásról, amelyre magukkal vittek, elmondom, amit tőlük hallottam, s amit ők mutattak nekem.

Maria Sabina, *Mazateka* sámánasszony

Ahhoz, hogy kapcsolatot teremthessünk a Szellemmel, sem ételt, sem italt nem vehetünk magunkhoz. Akkor eljutunk Szellemünkhöz. Ez a mi imádságunk.

Imádkozni annyi, mint olyan állapotba kerülni, amelyben felismered saját Szellemed. Ebbe az állapotba, vagy ebbe a Szellembe, saját Szellemedbe az imádság által jutsz el. Ha eléred ezt az állapotot, érezni fogod azt az együttérzést és szeretetet, amely mindennek alapja, s léted forrása.

Vickie Downey, *Tewa*

Az én Nagyanyám böjtöléssel érdemelte ki a boszorkányos tarisznyáját. Mindenféle varázserejű dolgokkal rakta tele. Rakott bele kígyó-maradványokat. Nagy Erő lakozott benne! Gyermeki tetemek elásott csontjait rakta bele - saját szememmel láttam. Éjszaka beszélt a tarisznyához, azután eltűnt. Sírtam; féltem tőle. A Nagyanyám mindenfélévé át tudott változni - kutyává, vagy amit akarsz. Ha valaki feldühítette, pulykává változott, s akkora lármát csapott, s megbabonázta azt, aki bántotta, harcba szállt velük, s elpusztította őket - vagy megnyomorította, megbetegítette őket. Macskává változtatta őket. Néha, mikor jönni láttam, tűz kísérte.

Menomini sámánasszony

Nagy-Sasasszony vagyok én,
Oposszumasszony vagyok én,
Vizsgálóasszony vagyok én,
Vadászkutya-asszony vagyok én,
És Farkasasszony vagyok én,
Vadászkutya-asszony vagyok én...
Megmutatom Hatalmamat.
Igazság Asszonya vagyok én,
A Törvény Asszonya vagyok,
Tiszta Asszony vagyok,
Igazság Asszonya, Törvény Asszonya vagyok én,
Igazság Asszonya vagyok én.

Marig Sabina, *Mazetka* sámánasszony

Ez az, amivel a Szellem megbízott engem: Egyesítsd népemet. Vedd rá őket, hogy higgyenek, mert ha ezt nem teszed, megtébolyulnak, s elpusztítják egymást. Aki szent helyen lakik, újjá kell azt neki élesztenie, épp úgy, mint ahogy én teszem itt, hogy megőrizzem a régi világot a szívemben és a lelkemben. Az ő feladatuk, hogy segítsenek nekem, az enyém pedig, hogy népemet segítsem.

Flora, *Wintu* sámánasszony szent kötelességeiről

Ha ebben a modern világban böjtölsz, le kell mondanod a televízióról és a rádióról. Visszavonulsz a külvilágtól. Nyugodtan böjtölhetsz, és még mindig létezni fogsz. Többnyire csak vizet iszol, vagy teát. Addig böjtölsz, amíg szükséges, hogy végre megbékélj.

A böjtölés halálközeli élményhez vezet. Így szólsz: "Itt vagyok, Istenem, én..." Vagy mondjuk, hogy imádkozol. A sámánnak vagy a sámánasszonynak azért nehéz, mert el kell jutnia odáig, hogy akár

életét is feláldozza azért, hogy gyógyíthasson. Ha valaki nagyon, nagyon beteg, így szólsz a Teremtőhöz: "Vegyél magadhoz engem, ha nem elég áldozatom. Vegyél magadhoz." Ezért tudnak egyesek gyógyítani, de a gyógyító erőkkel bánni nagyon mélyreható, mélységes dolog.

Úgy kell szeretned embertársaidat, hogy ha egy idegen ember ide betéved, ha kell, életedet tudd áldozni érte.

Ha visszaélsz ezekkel az erőkkel, ez visszaüt rád, ez törvény. A gyógyítók tisztában vannak szent kötelességeikkel, s azzal is, milyen árat fizetnek érte. Nagyon óvatosnak kell lenniük.

Betty Laverdure, *Ojibwa*

ISMERNI AZ ÉLETET - NEM FÉLNI A HALÁLT

A test elenyészik. Nem egyéb a lélek porhüvelyénél, amelyben lakozott. A lélek tovább él. Oda vándorol, ahol a többi lélek is van. A lelkek ugyanúgy élnek tovább, mint azelőtt, csatlakoznak a többi ott lévő lélekhez. Találkoznak a megholt családtagjaik lelkével. A Szellemük, vagy aminek éppen nevezni akarod, ott ugyanazt csinálja, mint amit a többi lélek szelleme.

Ezt jobb, ha elfogadod így, ahogy van. Halálunk időpontja már születésünkkor meg van írva, a napjaink meg vannak számlálva. Mikor eljön az idő, menned kell. Ezen nem lehet változtatni.

Susi Billie, *Seminole*

Kérdezel, de én semmit sem tudok a halálról; én csak az életet ismertem meg. Csak azt tudom mondani, amit hiszek; a halál vagy az életünk vége, vagy átmenet egy másik életformába. Mindenesetre semmi okunk a félelemre.

Eszkimó asszony

A magamfajta indiánokat nem hagyják élni.

Rendben van, nem is akarok tovább élni, hogy öregasszony legyen belőlem.

Annie Mae Aquash

A nagyanyám mindig azt mondta nekünk: "Ha a holtak elmennek, néha visszatérnek, és megmondják szeretteiknek, hogy szeretik őket, vagy még egyszer utoljára elbúcsúznak tőlük. Azután valamilyen formában talán újra megjelennek előtted, vagy érzed, hogy megérint valami. Ne félj."

Kétszer, nem, háromszor volt ilyen érzésem három emberrel kapcsolatban, akik valóban közel álltak hozzám. Ezért aztán sok ilyen dologban hiszek.

Jeanette Cypress, *Seminole*

Nem állítom, hogy sokat tudok, de vannak érzéseim. S így érzek. Ne nevess ki. Ez a kis kör, amit ide rajzolok, ez jelenti az én szememben a mi világunkat. A pontok azt mutatják, hol tartunk ma. Aztán van itt még egy másik kör, a kis körön kívül. Oda megy a lélek, ha eltávozik a testből. Ez azt jelenti, ha meghalsz, a testednek egy része füstfelhőként eltávozik. Mindjárt elhittem, mikor először hallottam erről.

A lelked elhagyja a tested és egy másik dimenzióba kerül. Ott bolyongsz negyven napon át. Tíz nappal a halálod után tartanak egy kis ceremóniát, egyfajta ünnepet. Ilyenkor fel lehet venni a kapcsolatot a lélekkel.

Cecilia Mitchell, *Mohawk*

Néha, mikor itt járkálok a saját házamban, valami van körülöttem. Érzem, van itt valami, mindig itt van és mindig itt lesz, bármerre is megyek. Nem zavar. Tudom, hogy barátságos lények.

Ha belső nyugalomra vágysz, vagy nyugalomra van szükséged, járj körbe az óra mutató járásával egy irányban a lakásodban, mindig csak körbe-körbe. Aztán végy zsályát vagy fekete cédrust. Keress fekete cédrust, hogy kifüstöld a szellemeket... Én már füstöltem a házamban. Különböző lények vannak itt. Néhányan közülük mindenhová követnek. Védőszellemek.

Betty Laverdure, *Ojibwa*

Az egész éjszakán át tartó tánc az előttünk eltávozottak ünnepe. A holtaké. Van ennivaló, és dalokat énekelünk. Az első ének arról szól, hogy tánc közben el ne aludjunk, mert mindnyájan itt vannak közöttünk, akik előttünk mentek el. Szellemek.

Azután indián nyelven beszédet tart valaki, amelyben felszólítják a táncolókat, hogy hagyjanak maguk között helyet, hogy a szellemek veled táncolhassanak. Nem szabad elaludnod, mert a testedet hatalmukba keríthetik. Az ilyen alkalmakra nem viszed magaddal a kisebb gyerekeket, mert *ők* itt vannak. A gyerekek látnak bizonyos dolgokat, amiket a felnőttek nem láthatnak, s így tudnák, hogy itt vannak a szellemek.

Janice Sundown Hallett, *Seneca*

Ijesztő élmény, mikor az embert elkapják, az ember életének talán legkeményebb tapasztalata.

Minden előzetes figyelmeztetés nélkül körülvesznek álarcos figurák, s neked fogalmad sincs róla, kik ezek. Szörnyű, hogy egyszerre csak senkit sem ismersz, ha olyan faluban nőttél fel, ahol mindenkit ismertél.

A táncosok tűrőképességed határáig visznek, szembesítenek valamennyi félelmeddel, amit valaha is éreztél, s az őrület határán visszahoznak téged. Dalokkal, táncokkal, rituálékkal és mágia segítségével hoznak vissza a teljes őrület határáról, s ezek után soha többé nem fogsz már igazán félni semmitől. Szembesültél legszörnyűbb félelmeiddel, átélted őket és visszatértél, s ettől kezdve ismered lelkierődet.

Nootka indián asszony

Nálunk, indiánoknál az a szokás, hogy ha meghal valaki, elbúcsúztatjuk a halott szellemét, hogy ne kóboroljon céltalanul... Rajtunk már nem látod a nyomát, de az idősebbek közül sokan hordozzák ennek a szokásnak a sebhelyeit, jeleit a kezükön. Annyira megégették magukat, hogy a bőrük úgy nézett ki, mint az elégett avar hamuja, csakhogy jelet tegyenek magukra; ha meghalnak s kiszáll belőlük a lélek, s elhagyja

őket szellemük, ezek a jelek szolgálnak majd tájékozódásképpen, s segítik őket a helyes úton járni, s távol tartják a gonoszt. Tételezzük fel, hogy meghalnál, akkor felvilláglanak ezek a jelek.

Az indiánok hite szerint, ha meghalsz, azon a helyen, ahol korábban megégetted magad, felvillan egy fény. Az égetéshez egy bizonyos növényt használnak... egy növényt, amelyet gyógyításra is használunk. Egy kis darabot veszünk belőle, például a szárból egy darabkát. Ezt rátartják a karra vagy a kézre, és meggyújtják. A bőrön átégetik.

Az indiánok azt tartják, ha nem búcsúztatják el méltóan a halott szellemét, hogy mehessen, ahová mennie kell, akkor beteggé tesz minket. Addig kereng, kóborol a világban, mígnem összeakadtok.

Van egy hely, olyasmi, mint a szellemek városa... Ha meghalunk, oda kell mennünk, ahol a többi szellem van.

Ha a szellemek országába mész, egy bizonyos utat kell követned..., valami gonosz vár ott rád, ami mellett el kell menned, s ha nincs rajtad a fényjel, magával ragad. De a fény elűzi a gonoszt.

Agnes Cypress, *Seminole*

Ha majd örök álomra hajtom fejem, azt szeretném, ha testemet csak egy takaróba göngyölve tennék a földbe, hogy kis testvéreimnek táplálékul szolgáljak, s az alsó világban új népességet hozzak létre. E hosszú évek alatt jó szolgálatomra voltak, segítettek sok jó táplálék előállításában.

Luiseno indián asszony

A FORDULAT IDEJE

Most ismét fordulat idejét éljük, az idő megérett a változásokra. Az asszonyok felismerik az ellenséget. Keresik az igazságot. Fiatal nőkkel beszélnek, s elmondják nekik, hogy a megerőszakolásnak nincs köze a szeretethez, sem az örömhöz. A férfiak ezáltal csak hatalmukat próbálják biztosítani - amolyan elavult hatalmat.

Az asszonyok újra megtanulják, mire való a testük, hogyan védjék meg önmagukat, s elmondják, mi a véleményük az igazságról, az alkoholról, a fogamzásgátló tablettákról és a szégyenérzetről. Igazságra, támogatásra és szeretetre vágynak, keresik azoknak a körét, akikhez csatlakozhatnának.

Nootka indián asszony

A fekete zsinór a halál zsinórja. Mindazon asszonyok emlékét jelképezi, akik a szelíd erők védelmében haltak meg - jelképezi a fehér asszonyokat, akiket boszorkányként elégettek, a fekete asszonyokat, akiket rabszolganőként elhurcoltak, a sárga asszonyokat, akiket megnyomorítottak, s mint egy terméket áruba bocsátottak, a barna asszonyokat, akiket megerőszakoltak és testüket betegségekkel fertőzték meg, s akiket meggyilkoltak.

A gyöngyök mindegyike egy-egy különlegesség. Minden szemnek külön varázsereje van. A halálzsinór mindegyik végén négy gyöngyszem van, mert a négy tökéletes, igaz szám. Ha a halálzsinór cipőfűző lenne, akkor is az lenne, ami: az összes előttünk járó asszonytestvérünk emléke.

Nootka indián asszony

Az emberek csaknem úgy éltek, ahogy meg volt írva. Csaknem. És az asszonyok szövetsége erős volt. A szövetség minden asszony számára nyitva állt, törzsi hovatartozására, korára, társadalmi helyzetére, politikai rangjára vagy gazdagságára való tekintet nélkül.

Egyetlen asszony sem vásárolhatta meg a szövetséghez való tartozás jogát. Egyetlen asszony sem örökíthette át a szövetségben betöltött helyét. A szövetség minden tagját maga a szövetség választotta ki, s meghívásos alapon válhatott valaki taggá. Meghívás alapján még rabszolganők is lehettek a szövetség tagjai. Tulajdonosaik nem tagadhatták meg tőlük a belépés jogát, nem akadályozhatták meg az összejöveteleken való részvételüket, és nem tilthatták a szertartásokon való részvételt sem, mert a szövetségnek igazi hatalma volt, s mindenütt tiszteletben tartották.

A szövetségben lévő asszonyok feladatai közé tartozott a leányok nevelése is. Játékosan, dalokkal, legendákkal és példák útján tanították őket. Megtanították a leányokat testük ápolására, beavatták őket a testi örömszerzés titkaiba, s ránevelték őket, hogyan tiszteljék magukat és testük biológiai funkcióit. Elmagyaráztak nekik mindent, amit a terhességről, a szülésről és a gyermekápolásról tudniuk kellett.

De egyszerre csak fejére fordult a világ... Különös férfiak jöttek. Olyanok, akik soha nem beszéltek asszonyokkal, akik soha nem ettek, soha nem háltak és soha nem nevettek együtt asszonyokkal. Olyan férfiak jöttek, akik dalolás és tánc közben, kacagáskor és szerelem idején komor képet vágtak. Ezek a férfiak azt állították, hogy az asszonyok szövetsége boszorkányok gyülekezete.

"Nem tűrhetitek, hogy egyetlen boszorkány is életben maradjon", így prédikáltak, de az emberek nem hagyták, hogy a szövetség asszonyait megöljék.

A papoknak kislányokkal kellett beérniük. A lányokat elvitték a falvakból, iskolákba járatták őket, úgyhogy nem olyan asszonyok nevelhették s taníthatták őket, akik elmondhatták volna testükről az igazságot. Az iskolában arra nevelték őket, hogy mellüket elszorítsák, karjukat, lábukat el kellett rejteniük. Fiútestvéreiknek sosem nézhettek a szemébe, lesütött szemmel a földet kellett nézniük, mintha valami szégyellnivalójuk lett volna. Ahelyett, hogy megtanulták volna, hogy testük havonta egyszer szent, azt mondták nekik, mocskosak. Ahelyett, hogy a vérzés idején visszavonulhattak volna az arra kinevezett házba, ahol meditálhattak, imádkozhattak, a holdtöltét s testüket ünnepelhették volna, arra tanították őket, hogy betegek, kötőt hordjanak, s viselkedjenek betegek módjára. Azt is mondták nekik,

hogy soha nem szabad testi vágyaik feltörő hullámainak engedniük, soha nem élvezhetik ezt az érzést, mert bűnös dolgok ezek.

Ha azután a lányok visszatérhettek falujukba, értelmük annyira megmételyeződött, szellemük annyira megbomlott, lelkük úgy beszennyeződött, hogy az asszonyok szövetségének tagjaiként már nem jöhettek számításba.

A fiúkat is elhurcolták. Őket pedig arra tanították, hogy a nők piszkos, bűnös teremtmények, akik a férfiakat eltérítik a jó útról. Azt tanulták, a nőknek nincs saját véleményük, ésszel nincsenek különösebben megáldva, s csak azért vannak a világon, hogy a férfiakat szolgálják.

Nem kellett hozzá egy generáció, s a feje tetejére fordították a világot, az ész és az igazság ködbe veszett, s csaknem teljesen odalett.

Nootka asszonyszövetség hagyománya

A hagyomány szerint a férfiak és a nők egyenlők voltak, a törzs fennmaradása ugyanúgy függött a nőtől, mint a férfitól. Az asszonyok feladata, a gyermeknevelés ugyanolyan fontos volt, mint a férfiaké, a vadászat, s a harc, mert a gyermekek jelentették a jövőt, a törzs továbbélését... Az indián asszonyok mindig is abban az egyenrangú helyzetben voltak, amiért a fehér asszonyok harcoltak.

Opal Cahune, *Salish*
